



# ГРОМАДА

ЖУРНАЛ ТОВАРИСТВА УКРАЇНЦІВ СОБОРНИКІВ  
SOCIETY OF UNITED UKRAINIANS

10(99) ЖОВТЕНЬ 1991 OCTOBER

Герб Державного воз'єднання 22 січня 1919 р.



## СМЕРТЬ ВИГОВСЬКОГО

ІВАН ОСТАПОВИЧ ВИГОВСЬКИЙ був найближчим співробітником і найдовіренішою особою Гетьмана Богдана Хмельницького, — пише історик Д. Дорошенко. Виговський мав добру освіту і в Хмельницького був генеральним писарем, цебто, міністром замордонних справ або канцлером. Блискучий дипломат, щиро відданий справі будування й скріплення Української Держави. Після смерті Богдана став Гетьманом. Гетьманування його було дуже коротке (1657–1659) й тяжке. На нього доносили свої в Москву й Варшаву. Як завжди, українці ворогували між собою, проливаючи братню кров. Москалі й поляки ворогували, але з радістю помагали українцям нищити самих себе. На донос гетьмана Тетері, немов Виговський намовляв козаків до підданства Москві, поляки засудили його на смерть.

"Сумно скінчилося гетьманство Виговського, — каже Костомарів, — а з ним скінчилося і Велике Князівство Руське. Українці показали, що вони не в стані зрозуміти й оцінити цей продукт голів, які стояли вище від рівня цілого народу".

"ГРОМАДА" 10(99) ЖОВТЕНЬ 1991  
"HROMADA" 10(99) October 1991

З М І С Т

Незалежність України.Клятва. 24 серпня,1991	1
І в а н В и г о в с ь к и й	2
Прапор України	3
Національний Гимн у радіо	4
Р е ф е р е н д у м н е п о т р і б е н	4
Листування Пастора М Яцишина з урядом Австралії	4
Департамент Закордонних Справ і Торгівлі Австралії: Умови визнання незалежності України	6
Погляди Лідера Федеральної Опозиції	7
Постава Леоніда Кравчука	8
С В О Б О Д А	9
Відповідь През США Дж Буша Левкові Лук'яненкові	10
Українські гроші припинять грабіж України Москвою	12
Неможливо підписувати Угоди з Советами	17
Чорнобиль знову горить	18
Дві Річниці в жовтні	18
Як ми "захищали" населення від "бандерівців"	19
СТЕПАН БАНДЕРА - його боротьба	20
Відповідь Ю Семенка Державному Секретареві	21
Кому це потрібно?	22
Д о с я г н е н н я О л і К і к т и - Б у г і р	23
НАМ ПИШУТЬ: з Хмельницького, з Іркутська, з Новосибірська, з Москви	24-28
Українські Землі потойбік Сяну і Бугу	29
Т а є м н и ц я М у з и к и - Диякон В Шевченко	30
Як народжуються інсинуації	32
К і н е ц ь Д о р о г и . М Подворняк	34

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД "ГРОМАДИ": Ананій Півень \$200,  
Б Микитишин \$100,Оксана Дейнека \$50,Ю Ф Одлига \$30.

Велике спасибі вам,щедрі жертводавці! Нехай милостивий Отець наш небесний береже вас у доброму здоров'ї й часті!

Редакція "Громади" не несе відповідальности за погляди авторів,висловлені в їхніх статтях. Скорочус й виправляє статті згідно зі Статутом ТУС і виправляє мову,де потрібно. Не друкує матеріалів без власноручного підпису,котрий не є обов'язковим для публікації.

Адреса Редакції: "HROMADA", P.O.Box 98, Raymond Terrace,  
NSW, 2324, Australia.

Основна засада журналу "ГРОМАДА" - безсторонність.  
Усі релігії, віровизнання, церкви, партії, організації, громади повинні служити єдиній найсвятішій справі - державне відродження України. Любов до Матері-України є найпевніший спільний знаменник, котрий може об'єднати все українство в могутню силу для здобуття Української Самостійної Соборної Держави.

# незалежність УКРАЇНИ



## К Л Я Т В А

Ми, народ, що вийшов із неволі,  
Клянемося в благословенну мить —  
Всі свої тисячолітні болі  
В славу України перелить.

Клянемося княжими гробами,  
Золотою шаблею Дніпра —  
Краще смерть, ніж бути знов  
рабами,

Хай гряде відродження пора!

Клянемося хлібом і водою,  
Що всі мови нашої землі  
Житимуть добром — не ворожбою,  
В чесному сестринстві, а не в злі.

Клянемося робітними трудами,  
Болісними нивами долонь —

Краще смерть, ніж бути знов  
рабами,

Хай горить очищення вогонь!

Клянемося «Кобзарем» Тараса,  
Геніями Лесі і Франка —  
Що не зродиться пахолків раса  
З крові Гонти і Залізняка!

Клянемося Богом України,  
Що вмремо, та не підем в ярмо,  
Дух, воскреслий з темної руїни,  
На наругу в рабство не дамо.

Ми, народ, що вийшов із неволі,  
Клянемося в благословенну мить —  
Стати рівним у народів колі,  
На свободі й для свободи жить!

## 24 СЕРПНЯ 1991

Я мушу вмерти сьогодні —  
Серце радощі рвуть!  
Україна виходить з безодні,  
Дзвони гудуть великодні,  
Об'являється Божа могуть.

Прапор вносять до залу  
Синьо-жовтий! Імперія — шок!  
І сходить із п'єдесталу,

Згубивши кепку злинялу,  
Ненависті й зла божок.

Розпався пута нестерпні,  
Правда, як сонце, зійшла...  
І писав я слова безсмертні...  
А було це в суботу, у серпні,  
Двадцять четвертого числа.

Дмитро ПАВЛИЧКО

Іван Виговський походив з овруцької шляхти. Батько його Остап був намісником Київського замку у воеводи Киселя і членом Київського братства. Іван Виговський вчився в Києво-Могилянській Академії, служив при польському уряді, одружений був з княжною Солемирецькою. Після розгрому поляків на Жовтих Водах перейшов до Б. Хмельницького і аж до смерті гетьмана залишався його найближчим співробітником. Займав посаду генерального писаря, брав участь в багатьох посольствах і виявив себе блискучим дипломатом.

Року 1657 оформлено договір зі Швецією, яка визнала незалежність України і її кордони до Висли. Від Литви приєднано воевідства Берестейське та Новгородське. Поновлено союз з Кримом та Туреччиною. Польща домагалася повернення України, обіцяючи їй широку автономію.

Не зважаючи на блискучу зовнішню політику, в Україні весь час ішла боротьба. Насамперед опозицію виявили запорожці, ображені, що їх не запросили на вибори гетьмана. До Москви посипалися доноси кошового отамана Якова Барабаша та Полтавського полковника Мартина Пушкаря, які обвинувачували Виговського в польських симпатіях, в намірі «продати» Україну Польщі. Москва тричі намагалася дволично.

На вимогу Москви скликано нову Генеральну Раду в Переяславі, в надії, що вона провалить Виговського. На Раді присутній був боярин Хітрово. Та не зважаючи на всі заходи Москви, Виговського обрано одногосно. Як компенсацію Москва дістала згоду на збільшення числа воевідств — у Ніжені, Чернігові та Переяславі. Після того Хітрово поїхав до Полтави намовляти Пушкаря підняти проти Виговського повстання. Зібравши 20.000 «гультяїв», наймитів та 20.000 запорожців, Пушкар розбив полки Богуна та Сербина під Полтавою. Проте, Виговський розгромив повстанців. Пушкар був забитий, а Барабаша скарано на горло. Разом з обох сторін загинуло до 50.000 людей.

В Україні посилювалася боротьба різних груп населення: старшина, яку лякав царський абсолютизм, щораз більше схилялася до Польщі, міщани й селяни — навпаки — були ворожо наставлені до союзу з Польщею: їх лякали панщина, панський гніт, релігійні утиски.

16 вересня 1658 року Виговський уклав у Гадячі союзний договір з Польщею. З боку України представниками були Юрій Немирич, видатний правник та дипломат, і полковник Тетеря. Суть Гадяцького договору така: три держави — Польща, Литва та Україна — творять федерацію рівноправних держав, до якої може приєднатися Москва. До України з назвою «Велике Князівство Руське» входять воевідства: Чернігівське, Київське та Брацлавське. Законодавча влада належить Національним Зборам, а виконавча — гетьманові, якого українське населення обирає «доживотно», а затверджує король. Князівство Руське має фіск, власну монету, армію — 30.000 козаків та 10.000 найманого війська. Польські війська не мають права переходити український кордон, а якщо переходять то вступають під команду гетьмана. В Україні касується унію. Ре-

лігії — римо-католицька та православна — визнаються рівноправними. Засновується два університети, колегії, школи, друкарні.

Такий зміст видатного твору, автором якого був головним чином Юрій Немирич. Гадяцький договір не був реалізований, проте він має величезне значення, як пам'ятник державницької думки України. О. Левицький слушно називав Гадяцький договір українською національною програмою. Але той договір стояв вище від рівня понять тогочасного суспільства, навіть його еліти, старшини. Це був дійсно величний пам'ятник Козаччини.

Однак, хоч і не реалізований, він викликав 1659 року війну з Москвою. Виговський звернувся до європейських дворів з маніфестом, в якому обвинувачував Москву в порушенні Переяславського договору: в захопленні Литви, завойованої українськими силами, у Віленському договорі з Польщею, в підтримці повстання проти гетьмана тощо.

Стотисячна московська армія під командою князя Трубецького та Ромодановського рушила на Україну. Виговський, з допоміжними силами німців, поляків, татар, 28-29 червня під Конотопом розбив московське військо, при чому загинув цвіт московського боярства. Князя Пожарського татари взяли в полон і стратили. Москву охопила паніка, царський двір збирався тікати до Ярославля.

Але Виговський не міг продовжувати війни, бо в заплілі у нього почалося повстання: Ромен, Гадяч, Лохвиця підтримували Москву. Новий запорізький кошовий Сірко громив татар. Ніженський протопоп, Максим Филомонович, та Ічнівський, Семен Адамович, вислали Трубецькому донос про «зраду» Виговського. Проти гетьмана виступили старі полковники: Ціцюра, Золотаренко, Сомко та інші. Під час повстання забито коло 3.000 українців. Виговський скликав у Германівці Генеральну Раду і склав перед нею булаву. На гетьмана обрано знову Юрія Хмельницького. Виговський подався до Польщі і дістав воевідство Київське. Року 1664 він був страчений поляками на донос полковника Тетері.

До цього часу немає докладної й об'єктивної оцінки діяльності гетьмана Виговського. Тогочасні літописці Величко і Самовидець, а також автор «Історії Русів» оцінювали його негативно. Так само оцінювали Виговського історики-народники М. Костомаров і Вовк-Карачевський, для яких він був тільки гетьманом старшини, а не всього народу, що не хотів союзу з Польщею і не довіряв полякам. В. Липинський писав, що Виговський був одним із найбільш освічених державних діячів-патріотів України. Так оцінювали його і Д. Дорошенко та Б. Крупницький.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ – Наталія Полонська-Василенко.

## Постанова Президії Верховної Ради про прапор України

(УЦС) — Київ. Президія Верховної Ради України 21 вересня прийняла постанову “Про прапор України”, якою ухвалено, що до прийняття Конституції України в

протоколярних заходах дозволяється використовувати синьо-жовтий прапор. Постанова підписана Головою Верховної Ради України Леонідом Кравчуком.

## Національний гімн в радіо

(УЦІС) — Київ. Днями слухачі центральної програми українського республіканського радіомовлення були здивовані, коли о шостій годині ранку не почули т. зв. державних гімнів ССРСР та УССРСР, якими щодня розпочиналася програма радіопередач. Замість них відтепер щоранку звучить мелодія українського національного гімну "Ще не вмерла Україна".

## Референдум не потрібен

(УЦІС) — Донецьк. 22 вересня лідери "Інтердвіженія" провели в Донецьку акцію протесту проти проведення референдуму про підтвердження Акту про державну незалежність України, оскільки ССРСР уже не існує.

Характерно, що навіть русифіковане населення Донбасу висловилося за підтримку демократичних перетворень і за незалежність Української держави.

## ЛИСТУВАННЯ ПАСТОРА М ЯЦИШИНА З АВСТРАЛІЙСЬКИМ УРЯДОМ ЩОДО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ Зміст листів також по-українськи

## THE UKRAINIAN EVANGELICAL BAPTIST CHURCH

JESUS SAID, "I AM THE WAY, THE TRUTH and THE LIFE"



THE WORD FOR THE WORLD

### PASTOR:

REV. M. JAZYSCHYN  
31 Flemington Street  
ST. Johns Park 2176  
Phone: 610 2849

2.9.1991.

### ASSISTANT PASTOR

L. T. SEMENETZ  
117 Hughes Street,  
Cabramatta 2166  
Phone: 727 6402

To the Honourable

Dear Sir,

### SECRETARY:

N. W. WILLENS  
Phone: 727 9413

I am writing to you on behalf of the Ukrainian Evangelical Baptist Churches in Australia in regard of the recent declaration of Independence of Ukraine.

### TREASURER:

MRS. S. M. WASYLUK  
Phone: 649 6585

The newly independent Ukraine will soon become a powerful European country. There will soon arise

a great many opportunities for trade and investment in the development of this non-communist democratic republic, from which Australia and Ukraine could mutually gain greatly from. Any steps taken by Australia would benefit Australia financially as well as help put Ukraine back on its feet. It was once the

second largest Republic in the Soviet Union and was known as the "bread basket" of Europe.

Many tragedies have occurred in Ukraine while it was under Soviet rule, Chernobyl being one of the most recent. The large Ukrainian community in Australia would be most grateful as would the general public if Australia could help this once great country regain its rightful position in the world.

The Federal Government must first recognise Ukraine as an Independent Republic and have its dealings directly with Kiev and not with Moscow, as the U.S.S.R is now all but finished.

We as the members of the Ukrainian Evangelical Baptist Churches and its Union look forward to hearing from you in reply to this matter.

May God Bless You.

Yours Sincerely,

Rev. Michael Jazyschyn.



DEPARTMENT OF FOREIGN AFFAIRS AND TRADE

CANBERRA ACT 2600

30 September 1991

Rev. Michael Jazyschyn  
The Ukrainian Evangelical  
Baptist Church  
31 Flemington Street  
ST. JOHNS PARK NSW 2176

Dear Reverend Jazyschyn

Thank you for your letter dated 2 September 1991 addressed to the Minister for Foreign Affairs and Trade concerning your request that the Australian Government recognise the Ukrainian Parliament's declaration of independence. Senator Evans has asked me to reply on his behalf.

The Australian Government has noted the declaration of independence by the Ukrainian Parliament on 24 August, and that this declaration is to be confirmed by a referendum to be held in conjunction with the Presidential election on 1 December 1991.

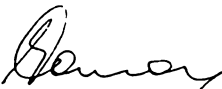
While the result of the referendum will clearly be an important consideration, there are other factors in international law which also need to be taken into account in considering the issue of recognition. You will appreciate that while there may be historical and moral bases for claims of independence, it is essential to maintain consistency in reacting to such claims. In particular the international criteria of Statehood must be upheld, especially on the crucial issue of whether a government is in effective control of its territory.

The situation in the Ukraine, and in other Soviet republics, is demonstrably different from that which led to the Australian Government's recent announcement on the establishment of diplomatic relations with the Baltic States. Like many other Western governments, we refused to accept in international law the incorporation of the three Baltic States into the Soviet Union in 1940, rejecting self-proclaimed Soviet sovereignty over them. However, the international community, including Australia, has implicitly accepted in the past that the other republics were constituent members of the Soviet Union.

The fact that the republics of Ukraine and Byelorussia are United Nations members has not led to the recognition of these entities as sovereign states in international law because of the circumstances which led to UN General Assembly seats being allocated to the two republics in 1945.

Nevertheless, were Ukraine or any other republic of the Soviet Union to gain the agreement of the central authorities to its secession, Australia would be prepared to consider recognising its independence if we were satisfied it met the internationally accepted criteria for Statehood.

Yours sincerely



(Garry Conroy)  
Assistant Secretary  
Central Europe and USSR Branch

**ДЕПАРТМЕНТ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ І ТОРГІВЛІ АВСТРАЛІЇ:**  
**УМОВИ ВИЗНАННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ**

Вищенаведену фотокопію листа від Гаррі Конрой, написаного на прохання Міністра Закордонних Справ і Торгівлі, Гарета Еванса, ми дістали від Пастора М Яцишина, за що йому велика подяка. Цей лист є відповіддю на листа Пастора М Яцишина від 2 вересня, 1991 року. Пастор Яцишин писав листи до Прем'єр Міністра Австралії, Боба Гока, Міністра Закордонних Справ і Торгівлі, Гарета Еванса; та члена Парламенту Австралії, А Кадмана.

Пан Гаррі Конрой, подякувавши Пастору М Яцишину за його листа, пише, що Австралійський уряд занотував Декларацію Незалежності Українського уряду 24 серпня і що ця Декларація має бути підтверджена Референдумом, котрий відбудеться разом з виборами Президента України 1 грудня, 1991 року.

Не зважаючи на те, що результат Референдуму вважатиметься важливою підставою для обговорення, є ще інші фактори міжнародних правил, що мусять бути враховані при визнанні незалежності. Ви розумієте, що, не дивлячись на наявність



історичної й моральної бази для претенсії на незалежність, дуже важливо дотримуватись послідовності щодо таких претенсій. Специфічно, міжнародня критерія Державности мусить бути дотримана, особливо вирішальним є те, чи уряд справді є господарем на його території.

Ситуація в Україні, а також в інших советських республіках, є наявно відмінною від тієї, котра була причиною проголошення Австралійським урядом у справі встановлення дипломатичних зносин з Прибалтійськими державами. Подібно до інших Західних урядів, ми відмовились примиритися з міжнароднім правом злиття трьох Прибалтійських держав із Советським Союзом у 1940 році, відкидаючи само-проголошену советську суверенність над ними. Однак, міжнародне суспільство, включно з Австралією, беззастережно визнали в минулому, що інші республіки були складовими членами Советського Союзу.

Той факт, що Україна й Білорусія є членами Об'єднаних Націй не веде до того, щоб визнати ці реальності, як суверенні держави згідно з міжнароднім правом з огляду на обставини, котрі зробили їх членами Генеральної Асамблеї в 1945 році.

Проте, якщо Україна чи якась інша республіка Советського Союзу дістане згоду центральної влади на відокремлення, тоді Австралія буде готова говорити про визнання її незалежності, якщо будемо переконані, що все є згідно з міжнароднім критерієм Державности.

Підписав Гаррі Конрой, Заступник  
Секретаря Відділу Центральної  
Європи і СССР.

ВІД РЕДАКТОРА: Як ви на це дивитесь, шановні читачі? Для мене, коротко кажучи, це виглядає так, що Австралійський уряд не буде розглядати незалежність України, якщо Москва не дозволить Україні відокремитись, цебто, воля українського народу, що буде виявлена підчас референдуму, не гратиме жодної ролі. Оце такий тепер світ настав: голос 50-ти мільйонного народу є нічого не вартий проти голосу Москви, що, очевидно, й досі вважається центральною властю для України теперішнім Австралійським урядом. Хто ж та власть у Москві, що має право тримати в неволі 50 мільйонів людей на очах "справедливої" демократії?

### ПОГЛЯДИ ЛІДЕРА ФЕДЕРАЛЬНОЇ ОПОЗИЦІЇ

Лідер опозиції Джон Г'юсон сказав, що федеральна опозиція визнає право Українського народу само-оприділятися, Декларацію Незалежності України занотовано. Ми тішимось, каже Джон Г'юсон, що советські власті погодилися, щоб цю декларацію було вирішено в грудні місяці. Це дасть змогу всім українцям вирішити їхню власну будучину. Ми думаємо що, якщо народ України схвалить її в грудні, то декларація

повинна бути визнана советськими властями. Також, цього разу, в погодженні з міжнародньою критерією державної незалежності, міжнародне суспільство повинне визнати незалежність України.

Якщо ж Україна забажає ввійти у якийсь союз чи конфедерацію, то це має бути добровільно без будь якого примусу із зовні.

Пан Г'юсон сказав, що він думає, що австралійський уряд повинен діяти згідно зі змінами в країні, що колись була Советським союзом, і нав'язати ближчі зв'язки з Українською республікою:

. На нашу думку, в теперішніх обставинах є нагода для Австралійського уряду заснувати власний консулат в Україні.

. Ми думаємо, що Австралійський уряд повинен визнати величезний економічний потенціал України й заснувати міністерство торгівлі. Така ініціатива може поліпшити торгівлю між Австралією і Україною та сприяти відбудові української економіки.

. Шлюс до того, Австралія може зробити практичний внесок для відбудови економіки через тренування українських менеджерів і техніків.

Перед серпневими подіями Австралія обіцяла допомоги в тренуванні Советам. Тепер частина такої допомоги мусить бути спрямована в Україну.

Якщо навіть голосування українського народу буде недостатнім для незалежної суверенності, то, безсумнівно, бувші республіки Сов Союзу (в якійсь новій формі об'єднання) відограватимуть важливу інтернаціональну роль. Заснування австралійського консулату, міністерства торгівлі й допомоги в тренуванні в Україні вже тепер може стати корисною інвестицією в майбутньому.

Советське урядування в Україні за минулі 70 років завдало великих страждань, українці фактично не мали голосу. Настав час, щоб і їх почули, а Австралія мусить шанувати їхнє рішення щодо їхньої будучности.

ЛЕОНІД КРАВЧУК, перебуваючи в Америці, в своїй доповіді підкреслював, що долю України вирішуватиме сам народ і що референдум 1-го грудня це найкраще скаже. Він твердо заявив, що в конструктивних розмовах з прем'єр міністром Канади, Брасном Малруні, і з президентом Джорджем Бушем він не просив визнання незалежності, бо її творить народ. А коли народ її підтвердить, на мапі світу з'явиться нова велика держава й не потрібно буде просити, щоб хтось її визнавав чи не визнавав.

Думаю, що це добра відповідь на листа від австралійського Міністерства Закордонних Справ і Торгівлі.

Слово СВОБОДА або ВІЛЬНІСТЬ є чудовим і бажаним для кожної людини. Бо так Бог сотворив людей з тим чудовим атрибутом – бути вільними – і тому кожна людина любить свободу і хоче в ній жити. Бог не тільки людей сотворив для свободи, але також і все друге творіння. Звернімо увагу на пташок у клітці – як вони люблять свободу. Відкриваються дверці і вони всі вилітають. Втікають з клітки й інші звірі, а це тому, що все хоче жити свободно.

Я колись відвідав звіринець в Сиднею, який славиться на всю Австралію своїми різноманітними звірями й птахами з цілого світу. Я особливо звернув увагу на орлів, які час-від-часу перелітали з місця на місце у величезній клітці. Я зауважив, що орел, сидячи в клітці, безперестанку схиляє голову набік і дивиться в небо. Чому саме він так робить? Бо по природі його він проживає на свободі й багато годин на своїх могутніх крилах носить високо в повітрі над землею і звідтам наглядає собі їжу. Гніздо своє стелить на шпильях гір або на вершинах найвищих дерев. Це його свобода. А в клітці, хоч має їжу й воду, та не має свободи. Клітка для нього – страшна тюрма і при першій нагоді він готовий вирватися й полетіти на свободу, за якою він так тужить і заглядає.

Тому не дивно, що кожна людина, яку Бог сотворив на подоби й образ Свій, так прагне жити свободно й не бути нічим рабом ні в політичному, ні в економічному, ні в релігійному житті. Бо Сам Бог живе свободно і також дав людині цей чудесний атрибут у її душі. Але на жаль сьогодні в світі є багато таких людей, які не знають персонально Бога, як свого творця, і Господа Ісуса Христа, як свого Спасителя. Вони натхнені духом гордості й гнобителства й за всяку ціну стараються взяти владу над другими людьми, щоб панувати над ними й зробити їх своїми послухними рабами, як це зробив Російський народ над нашим Українським народом, якого тримали в рабстві сотні літ, а це не від Бога. Погляньте чийм духом такий народ наповнений.

У Євангелії від Матвія, 4:8-10, сатана хотів зробити своїм рабом Самого Господа Ісуса Христа і, не маючи страху Божого, запропонував Господеві своєму і Творцю, щоб Він поклонився йому і тим став його рабом і служив йому, хоч знав хто кому повинен поклонятися й служити. Христос пригадав йому – є написано, що Господеві Богові своїм уклоняйся і служи одному йому. Господь хоче, щоб усі люди жили свободним і вільним життям у всіх ділянках життя. Але сатана, з другої сторони, змагається зі всією силою через слуг своїх полонити в своє рабство цілий світ. Сьогодні такий дух панує в усіх безбожниках, як у релігійній, так і в політичній сфері. Читаючи Євангелію Від Луки, 4:13, про цю саму подію, довідуємось, що після всіх невдалих спокус Господа сатаною, сатана відійшов від Нього до часу.

Що я хочу цим сказати? Хоч ворог України бачить, що вже не зможе нічого зробити, то все ж таки таку велику жертву, як Україна, йому тяжко відпустити й він буде старатися знову й знову робити всілякі сатанинські хитрощі, щоби яким то способом знову зловити свою жертву, а коли ні, то хоч завждати їй якнайбільше зла. Інакше він не заспокоїться. Як сатана знову й знову нападав на Ісуса Христа аж до розп'яття на хресті. Але радість сатани була дуже коротка бо Господь Ісус Христос воскрес третього дня по писанню і всі сили сатанинські подолав. Так буде з Україною й її ворогами, а саме тому, що тут Сам воскреслий Христос звернув Своє Лице на Україну, щоби її визволити через молитви Його дітей. А раз Він почав визволяти, то доведе це до кінця, як колись Ізраель з Єгипту, бо Він Всесильний. А сьогодні до нашого народу говорить як написано в Євангелії від Івана 16:33: "Це Я вам розповів, щоби мали ви мир у Мені. Страждання зазнасте в світі, але будьте відважні, Я світ переміг". Є теж рабство духовне гріхове. Ів 8:34-36. Христос говорить: "Поправді, поправді кажу вам, що кожен хто чинить гріх, той раб гріха. Коли Син отже зробить вас вільними, то справді будете вільні".

Щасливий той народ, котрого Син Божий визволяє, як з гріха рабства так і з фізичного рабства, він справді буде вільним.

А ще моя молитва до могого Господа Ісуса Христа, щоби так сталось із нашим народом і з нашим Краєм Україною, яку ми всі любимо навіть тоді, коли живемо далеко поза її межами.

Тому будем далі всі молитися за кращу долю нашого Краю, кому він дорогий, і покладем на Господа всю нашу надію, що Він спасе мільйони з нашого народу й визволить наш Край для свободи.

А за все хай буде Йому честь і слава!

Пастор М ЯЦИШИН.

## Відповідь президента ЗСА Дж. Буша Левкові Лук'яненкові

У зв'язку із відмовою президента ЗСА Джорджа Буша під час свого перебування в Києві 11 серпня ц.р. зустрітися окремо з представниками парламентської опозиції, Голова Української Республіканської Партії (УРП) Левко Лук'яненко скерував листа до Білого Дому із трьома запитаннями до президента ЗСА. Згідно з повідомленням Інформцентру УРП, 13 серпня консул ЗСА у Києві, Джон Степанюк, надіслав Левкові Лук'яненкові листа-відповідь (з датою 6 серпня) від президента Джорджа Буша; текст якого друкуємо нижче.

Дорогий, Пане Лук'яненко!

минулого тижня. Мені приємно подати Вам відповідь на запитання, що Ви поставили мені під час нашої зустрічі.

Я мав приємну нагоду зустрітися з Вами під час мого візиту до Києва

Що стосується Вашого запитання про зустріч між мною і представниками політичної опозиції в Україні, то скажу, що я приїжджав в Україну як офіційний гість Президента Кравчука і його уряду. Я мав намір висловити Президентові Кравчукові і народові України підтримку моєї країни політичним та економічним реформам, що мають нині місце в Україні. Внаслідок короткочасності мого візиту я не мав нагоди відбутися окремі зустрічі з різними політичними угрупованнями. На мою вимогу, проте, представники цілого спектру політичного мислення включно із членами опозиції, до якої належите і Ви, були запрошені на ланч, що мав місце під час мого візиту. Я був радий скористатися нагодою виступити перед Українським Парляментом, склад якого відображає політичну різноманітність в Україні.

Уряд Сполучених Штатів часто виходить на зв'язок з представниками української опозиції через офіційних представників адміністрації у Вашингтоні а також через Генерального Консуля в Києві. Запевню Вас, що наші контакти триватимуть.

Ваше друге запитання стосується членства України в ООН та проблеми суверенітету. Дозвольте мені пояснити позицію Сполучених Штатів стосовно членства советських республік в ООН. Сполучені Штати визнали існуючий склад Советського Союзу, коли в 1933 році були встановлені взаємовідносини між нашими країнами. наша згода на членство в ООН України і Білорусії була частиною політичного договору після закінчення Другої Світової війни, без згоди на який Сталін погрожував заблокувати саме утворення ООН. Цей договір не вплинув на наше визнання міжнародного

статусу Советського Союзу, як також на статус республік, що входять до його складу в площині міжнародного права.

Сполучені Штати продовжують дотримуватися думки, що будь-які зміни в структурі Советського Союзу можуть відбуватися лише в процесі мирного і сповненого доброї волі діалогу між республіками і всесоюзними керівниками. Сполучені Штати не будуть втручатися в цей мирний, тривалий процес. Незалежно від результатів цього процесу уряд Сполучених Штатів має бажання розширити безпосередні зв'язки з Україною. Ми працюємо для зміцнення наших зв'язків у політичній, економічній, та культурній сферах.

Ваше третє питання стосується справи народного депутата України Степана Хмари і кількох інших громадян, що перебувають нині під арештом в Україні. Кілька разів уряд Сполучених Штатів висловив своє занепокоєння перед советським урядом з приводу процесу над Степаном Хмарою. Ми висловлювали свою точку зору в тому плані, що цей процес є серйозним випробуванням неупередженості советської юридичної системи. Ми будемо продовжувати уважно стежити за перебігом процесу. Уряд Сполучених Штатів вважає, що недавній, повторний арешт пана Хмари не був викликаний якоюсь необхідністю, оскільки сам процес все ще триває. Ми зацікавлено розглядаємо справи Олеса Сергієнка та Анатолія Лупоноса і вітали б будь-яку інформацію, яку б Ви змогли надати нам.

Я високо ціную нагоду звернутися до Вас із цими питаннями.

Щиро  
Джордж Буш

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ — 6 жовтня 1991

# Українські гроші

## ПРИПИНЯТЬ ГРАБІЖ УКРАЇНИ МОСКВОЮ

Уривок з інтерв'ю Народного Депутата України, визначного економіста, Михайла Швайки, опублікованого в "Літературній Україні" під заголовком "Українські Гроші: Міф чи Реальність"

— **народ України, що має репутацію працелюбного, ощадливого, продовжує жити у злиднях. Як ви думаете, чому?**

— Головна причина — ненаситна імперія, яка нещадно гнобить, експлуатує і пожирає результати народної праці, по хижацькому використовує наші природні багатства, людський потенціал, руйнує природу і створює загрозу існуванню нації.

— **Ви можете підкріпити ці слова фактами і цифрами?**

— Одним з перших економістів я назвав 100 млрд. крб., які щорічно забирає центр з України. Це понад 2 тис. крб. з кожного громадянина, а з родини — 8 тис. крб. Хіба кожна наша родина має 8 тис. крб. річного доходу? Але ми досі платимо центру (Москві) данину.

— **Проте урядовці називають іншу, значно меншу цифру.**

— У проєкті бюджету, який розглянула друга сесія Верховної Ради УРСР, у розділі "Взаємовідносини з союзним бюджетом" говорить, що загальна сума відрахувань до союзного бюджету становитиме 13,4 млрд. крб. Але із союзного бюджету на території республіки будуть здійснені витрати на фінансування оборони в обсязі 14,5 млрд., крб. (тобто, виявляється, ми маємо власну армію, про що навіть не здогадуємося. Отак підтверджується думка, що хто не хоче власного війська, годує чуже). Відшкодування різниці в цінах на вугілля — 3,5 млрд. крб.,

заходів по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС — 2,9 млрд. крб., витрат, пов'язаних з переселенням кримських татар, — 0,4 млрд. крб. На утримання окремих підрозділів органів внутрішніх справ — 0,5 млрд. крб., вищих і середніх спеціальних закладів — 0,5 млрд. крб. та ін. Разом більш як 22 млрд. крб. Насправді Україну не підгодовують із союзного бюджету. Союзний бюджет за прибутками становить понад 250 млрд. крб., 90 відсотків цієї суми формують Росія, Україна і Білорусія. Росія вносить 120 млрд. крб., а Україна понад 100 млрд. крб. За умов, коли центр владарює на Україні, він бере стільки, скільки хоче, точніше, скільки може взяти.

Перший заступник міністра фінансів УРСР В. Тентюк в інтерв'ю кореспондентів "Правды Украины" (1991 р., 27 лютого), намагаючись спростувати мою цифру, називав 13,9 млрд. крб. Разом з народним депутатом Б. Марковим я хотів перевірити цю цифру, але нам такої можливості не надали. В. Тентюк обіцяв надіслати нам відповідну інформацію у письмовій формі, але не зробив цього й досі.

Не доміг розібратися в суті справи й голова Державного комітету УРСР по статистиці М. Борисенко, до якого ми зверталися ще в січні на засіданні Комісії. Робота статорганів побудована так, що від них можна довідатися лише про те, як ми виконуємо зобов'язання перед цен-

тром.

Пізніше, завідуючи відділом комплексного проєктування автоматизованих систем фінансових розрахунків обчислювального центру Міністерства фінансів УРСР доктор економічних наук О. Василук у ґрунтовній науковій статті "Інструмент у руках держави", надрукованій у "Голосі України" за 22 травня 1991 року, конкретними цифрами доводить, що загальна сума коштів, яка вилучається з України і надходить у розпорядження союзних міністерств і відомств, становить 113,8 млрд. крб.

### — Ці дані повні й остаточні?

Ні. Є всі підстави вважати, що ця цифра неточна. В першу чергу не враховуються наші втрати від занижених цін. Так, за сільськогосподарську продукцію республіка отримує на третину менше, ніж прибалтійські республіки, Білорусія чи суміжні області Росії. І таких прикладів можна наводити ще. Зокрема, в 1988 році фонд нагромадження в Україні становив 17 відсотків, в СРСР — 23,1. Різниця становила 6,1 відсотка. Капіталовкладення склали 29 млрд. крб. Загальна сума втрат від того, що нам недодали коштів з фонду нагромадження, становить 10,37 млрд. крб. Втрати фонду нагромадження треба визначити за всі роки. Слід врахувати також вартість евакуйованих в роки війни підприємств, які так і не повернули республіці.

— Що ви можете сказати про оплату праці в Україні і в середньому по СРСР?

— Середня зарплата в СРСР становила 217 крб., а в Україні — 196. Різниця — 21 крб. В народному господарстві України працює 20,5 млн. чоловік. Отже, нашим робітни-

кам, ітеерівцям недодає 5,2 мільярда карбованців. Подібна ситуація і в сільському господарстві, де втрати трудівників становлять півмільярда карбованців. Найменше в СРСР викладається коштів у невиробничу сферу (дитсадки, житлове будівництво, школи лікарні тощо), тобто Україна втрачає ще 1,6 млрд. крб.

З України забрали близько 100 млрд. крб. амортизації, увесь позичковий фонд у сумі 120 млрд. крб. З них половину центр нам позичає, під 8 процентів річних, що становить близько 5 млрд. крб. Величезні втрати від того, що республіка не отримує емісійного прибутку (у минулому році лише за рахунок інфляції центр вилучив з України більше 2 млрд. крб.), прибутку від створення банками грошей і капіталу. Саме за рахунок цих коштів інші держави формують ресурси, потрібні переважно для розміщення державного боргу. Англія, наприклад, від грошово-банківської системи отримує більше коштів, ніж від народного господарства. Третину доходів Великобританії дають митниці, які у нас перебувають у підпорядкованні Москві. Ці наші втрати сягають близько 20 млрд. крб. Щорічно, окрім того, центр забирає з України близько 8 тонн золота і 220 тонн срібла, а ще на велику суму — коштовного каміння.

— Україна має родовища коштовного каміння?

— І не одне. Серед них відоме в усьому світі Волинське родовище п'езокварцу, берилу і топазу. Це родовище інтенсивно експлуатується більше тридцяти років. А тому запаси ювелірного каменю дуже виснажені. Розробку родовища здійснює НВО "Західкварцсамоцвіт", що перебувало в юрисдикції союз-

ного уряду. П'єзокварц — стратегічна сировина і вивозиться повністю за межі республіки. Ювелірні камені частково переробляються на фабриці у Володимирі-Волинському, звідки відправляються на ювелірні підприємства Союзу (Москви, Ленінграда), де опрацюються в золоті і продаються. Вивезення коштовних каменів з України у вигляді сировин і напівфабрикатів завдає республіці великої шкоди. Вартість готових виробів перевищує суму вартості золота і гранчастого каменя. Але ці прибутки попадають до ненаситного шлунка центру.

У Комісію, до речі, надійшла інформація про підготовку до вивезення за межі республіки унікальної колекції мінералів НВО "Захід-кварцсамоцвіт".

**— А на чому ще Україна втрачає кошти?**

— Центр висмоктує результати нашої праці і через інші структури. Зокрема, не вносячи грошей до бюджету республіки, КПУ перерахувала ЦК КПРС 165 млн. крб. лише у вигляді перевищення прибутків над витратами. Якби КПУ була самостійною партією, незалежною від Москви, ці гроші осіли б в Україні. Це можна сказати також про комсомол і профспілки. (Варто звернути увагу і на те, що у розданому депутатам довідникові списку телефонів центральних установ УРСР ці організації не значаться).

Величезні прибутки отримує центр від безплатного використання (варварського) наших природних ресурсів, завдаючи нам величезних збитків. Зруйнована земля (українські чорноземи вважалися найкращими у світі), забруднені моря, ріки, отруєне повітря. І, нарешті, Чорнобиль... Все це повинно бути відшкодоване. Такого ставлення

немає навіть до аборигенів, які від експлуатації їхніх природних ресурсів отримують не менше половини прибутків. Втрати од такої експлуатації наших природних ресурсів і погіршення екологічної ситуації обчислюються в 15 млрд. крб. Окрім того, на територію України припадає чверть загального забруднення природного середовища. Щороку в атмосферу тут викидається понад 10 млн. тонн шкідливих речовин...

**— Нам часто нагадують, що Україна не має достатніх природних ресурсів, зокрема газу і нафти, і тому перетворення її на незалежну суверенну державу може поставити її економіку перед крахом...**

— Однак водночас через територію України проходять газові та нафтові трубопроводи, за які нам належить відповідна платня. Чехія і Словачія за це отримують таку кількість нафтопродуктів, яка повністю задовольняє їхні потреби. Платня нам належить і за лінії електропередач, і за користування залізницями, шляхами сполучення, і за здану в оренду землю під військові об'єкти.

Але Україна ще має величезні ресурси. В нас видобувається 80 відсотків од загальносоюзного марганцевої і половина залізної руди, виробляється третина готової металопродукції. Водночас республіка виробляє більше половини цукру, п'яту частину м'яса, ковбасних виробів, чверть тваринного масла, п'яту частину продукції незбираного молока, сирів жирних, маргаринової продукції, третину олії тощо.

Не без нашої участі й праці центр нагромадив величезний виробничий потенціал. Але на одного жителя України припадає значно менше основних фондів, ніж по СРСР у цілому. Тому ми маємо право вимагати повернення нашої нагромадженої зреченої праці.



Усіх цифр я не хочу плюсувати, щоб нашим виборцям не стало від цього кепсько.

Не можна також не враховувати втрат людських ресурсів, які перекачуються щоденно. В першу чергу, не слід забувати про 40 мільйонів громадян України, яких винищила тоталітарна система (в час голодомору та в інші роки). За 10 млн. винищених євреїв Німеччина відшкодувала Ізраїлю понад 80 млрд. доларів. А скільки нам повинні заплатити?

Центр отримав од Німеччини величезні суми грошей як відшкодування за винищення фашизмом наших людей. Але нам з цього нічого не попало.

З України забрано велику кількість історичних, художніх цінностей, а також книг.

Що ж стосується ряду речей, пов'язаних з нашою історією, то вони нам повинні бути негайно повернуті. Ми не можемо також забувати й про зруйновані історичні пам'ятки (наприклад, Золотоверхий Михайлівський монастир), вартість яких нам має бути відшкодована. Величезними є наші втрати від неефективної, позбавленої глузду структури виробництва, що повністю підпорядкована вимогам та інтересам центру і не служить інтересам задоволення потреб нашого народу.

— Гадаю, що про це варто розповісти нашим читачам докладніше.

— В Україні склалася архаїчна, характерна для колонії, несучасна структура економіки, що характеризується переважанням паливних і сировинних галузей, розбухлим військовим комплексом. У світі Україну знають як край гірників і селян-кріпаків.

У складі продукції переважає час-

тка проміжного продукту (напівфабрикатів, запасних частин, комплектуючих виробів і т.д.) Кінцевий продукт (готові вироби) становить 40.8 відсотка. Водночас при такій структурі економіки мало випускається товарів особистого вжитку. (Але людей обманювали і змушували радіти з того, що поліпшилося співвідношення між виробництвом засобів виробництва і виробництвом предметів споживання на користь перших). Так, в Україні на предмети споживання припадає лише 28 відсотків продукту (за даними зарубіжних економістів лише 15). Гіпертрофованого розвитку набуло виробництво, засобів виробництва, яке стало самоїдним. У ставих шлунках групи А перетравлюються основні результати праці нашого народу. Через те, що галузі групи А є часто збитковими і низькорентабельними, працівники промисловості України створюють набагато менший національний дохід, ніж у РРФСР. За цими гіпертрофованими показниками визначаються занижені кошти для пенсійного забезпечення та інших соціальних потреб.

З того, що створює працівник України, він привласнює лише четверту частину, тоді як у цілому по СРСР трудівникам припадає третина, у ЗСА та Англії — дві третини вального національного прибутку.

За умови побудови самостійної України і створення ефективної економічної системи зарплатню працівників одразу можна б підвищити у 2-3 рази. Ми платили за все: і за втягнення у сферу функціонування імперії нових сателітів, і за участь у Союзі прибалтійських, закавказьких і середньоазійських республік, Білорусії. Остання, на нашому металі та іншій сировині створила

міцну машинобудівну промисловість, реалізує вже кінцевий продукт і отримує значні прибутки.

**— Який же вихід з цієї непростой, точніше, дуже складної ситуації?**

— У нас єдиний порятунок і надія — створення вільної незалежної самостійної держави з усіма атрибутами суверенності (армією, дипломатичними службами, грішми). Лише вона здатна захистити свій народ і створити умови для того, щоб народ України став справжнім господарем у себе вдома, на своїй землі і зміг звільнитись од колоніальної залежності, розірвати усі пута і кайдани гніту, визиску та приниження.

**— Але для цього потрібен час. Що ж робити сьогодні? На чому варто зосередити зусилля? За умов створення ринку влада повинна турбуватися про те, щоб захистити народ від експансії центру, грабінницьких, розбійницьких дій різних мафіозних груп, котрі налітають на Україну з різних регіонів СРСР (з Кавказу, Середньої Азії, Прибалтики, Центру, Сходу та ін.), уміло проникають в усі сфери економічної діяльності, знімають вершки, обдирають народ до нитки...**

— Так, справді, народу залишається лише мізерна платня за працю, яка практично є дармовою. Україна, наприклад, продає закавказьким республікам зерно по 20 копійок за кілограм, а жителі України на своїх ринках, які монополізували смугляві хлопці з Кавказу, купують цитрусові за двадцять карбованців. Суверенна держава не має права дозволяти так жорстоко грабувати свій народ. Але в умовах теперішнього незадовільного стану економіки, її розвалу, руйнування попередніх господарських зв'язків, пов-

ного підриву стимулів до праці, розбалабансованості і диспропорцій, падіння темпів розвитку виробництва, катастрофічного пониження рівня життя народу, нестатків, дефіцитів першочергового значення набуває вироблення чіткої і дійової програми виходу України з глибокої кризи. Оскільки усе це — результат глибокої кризи самої суспільно-економічної системи, потрібні не поверхові, косметичні, а докорінні зміни, глибока економічна реформа, яка повинна забезпечити створення націленої на задоволення потреб народу, продуктивної економіки.

Чільне місце в цій програмі належить економічним важелям, інструментам і регуляторам, зокрема, таким, як створення власної грошової банківської, податкової, фінансово-кредитної системи, здійснення власної цінової, інвестиційної і соціальної політики, політики в галузі оплати праці та соціального захисту населення, забезпечення повного дійового контролю над зовнішньоекономічною діяльністю на всій території, відкриття власної митниці.

Лише опанувавши усі економічні інструменти, народ України зможе послідовно реалізувати всі принципи державного суверенітету.

**— Усі ці питання, очевидно, розв'яже новий Союзний договір?**

— Важливо підкреслити (і це зримо виявилось в проєкті договору), центр і надалі хотів би тримати в своїх руках ці важливі регулятори економічних відносин, що дозволило б йому контролювати економіку України, розпоряджатися результатами праці нашого народу.

Мій виборець, колгоспний іздовий, на одній із зустрічей так сформулював суть цієї проблеми: “Дядь-

ку, як я можу управляти, коли віжки у ваших руках?"

Усім зрозуміло, що як би ми не працювали, результату не буде, якщо Москва (центр) матиме змогу своїми рішеннями наводнювати канали обігу України знеціненими грішми, в тому числі тими, що припливають з інших регіонів, змінювати масштаб цін, стимулювати інфляцію, відповідно понижувати життєвий рівень народу.

За цих умов не треба посылати на село продажони чи експедиційні корпуси, щоб забрати хліб у селян. Цього можна успішно досягти за допомогою утримання в своїх руках економічних віжок.

— Чому ж центр з такою наполегливістю прагне зберегти у своєму підпорядкуванні економічні регулятори?

— Для збереження економічної залежності українського народу, для подальшого його пограбунку, ще більшого закабалення. Яскравий приклад розбою на великій дорозі — квітневе підвищення цін Кабінетом Павлова. Одним розчерком пера мільйони людей опинилися за межею бідності. Тож у кого в руках віжки, той і господар. Тобто, Україна щонайшвидше має опанувати економічні регулятори власного розвитку.

— Конкретизуйте, будь ласка, вашу думку.

— В енергетиці є таке правило: якщо система вийшла з ладу, її треба в першу чергу децентралізувати, тобто відключити від центру...

— Підсумуємо сказане. Отож, що дадуть Україні національні гроші?

— Українські національні гроші дозволять:

уряду України здійснювати контроль над своєю територією й економікою республіки;

захистити природні багатства, виробничий і трудовий потенціал республіки, товарні й фінансові ресурси;

організувати чітке функціонування сфери обігу, перейти до ринкової економіки, створити умовини для приватизації, роздержавлення, залучення трудящих до управління виробництвом;

внести впевненість і стабільність у роботу.

Головним підсумком впровадження національних грошей стане захист народу України від розбою центру й мафіозних злочинних груп з інших республік та регіонів.

— Дякую за розмову. Успіхів вам і вашим колегам на тернистому шляху до незалежності.

## Неможливо підписувати угоди з Союзом

(УЦІС) — Київ. 21 вересня прем'єр-міністр України Вітольд Фокін заявив в інтерв'ю для інформаційної телепрограми "Актуальна камера", що до того часу, поки не буде вирішено питання з ресурсами, золотим та іншими загальнодержавними фондами Союзу, підписан-

ня економічних угод є неможливим.

Прем'єр-міністр Фокін наголосив на тому, що незалежні держави не можуть підписувати угоди про економічний простір, рамки якого не визначені до цього часу.

Щойно передали по-радіо (АВС 17 жовтня, 1991) що Україна не бажає підписувати економічної угоди, про котру ми писали в "Громаді" 10(98), ст5-6. Наскільки було зрозуміло,

основна причина не підписання угоди та, що М С Горбачов уважав економічну угоду підставою для політичного союзу.

Радісно чути, що Українці стали на правдивий шлях незалежності від Москви чи будь якого іншого узурпаторського шовініста, політичного чи релігійного.

ГВГ.

## Ч О Р Н О Б И Л Ь З Н О В У Г О Р И Т Ь

Пишуть і говорять, що 12 жовтня, 1991, знову загорілась Чорнобильська Атомово Електро Станція. Перший раз це було 26 квітня, 1986 року, спричинивши велику біду для народу українського. За катастрофу 1986 року директор станції, Віктор Брюханов, і два інженери були засуджені на 10 років ув'язнення. Трьох інших службовців засудили на коротший термін.

Дослідник советського парламенту сказав у цьому місяці, що Чорнобиль може знову викидати радіоактивні матеріяли.

Люди домагаються закриття чорнобильської АЕС.

"СГ" 13.10.91.

## Д В І Р І Ч Н И Ц І В Ж О В Т Н І

В місяці жовтні відбулися в минувшині дві події, одна радісна - героїчна, а друга сумна й трагічна. Обидві є для нас дороговказами в майбутнє.

Вже доходить пів століття, як в жовтні на наказ Проводу ОУН, військовий референт Північно-Західного Краю Сергій Качинський-Остап сформував першу військову сотню ОУН. Згодом Українська Головна Визвольна Рада назначила дату 14 жовтня, що кожного року має відзначатися як Свято Української Зброї. А саме на 14 жовтня припадає велике християнське свято - день св.Покрови.

Покров Пресвятої Богородиці вже з давніх давня славився в Україні великою пошаною і почитанням. Під опікою св. Покрови й за її благословенням проводив наш нарід всі оборонні починання рідної землі. Він просив св.Покрову захисту у боротьбі проти ворогів, які постійно находили в Україну для грабунку наших земель. З тієї то причини образ св.Покрови підняв наш нарід на свої воєнні прапори.

Від цієї нашої традиції не відстала й наша збройна сила 1918-21 рр. Головне Командування Української Повстанської Армії проголосила День св.Покрови - днем української збройної сили. Почитання патронів української зброї св.Михайла й Юрія Переможця символізує цю ідею, що українська збройна сила несе в своїх руках меч Божої справедливости.

Сторінки нашої історії повні величних баталій. Від князів Олега, Ігоря й Святослава, почерез Корсунь, Жовті Води й Пилявці до Крут, Базару й Зимового Походу - це місця слави української зброї та неперевершеного героїства

українського воїна. Наше покоління не відстало від традицій наших предків, створивши підпілля ОУН та славні дії Української Повстанської Армії - того борця, який репрезентує вже духа нашого покоління, що їм постійно просвічувала велика й свята ідея волі рідної землі. В цім всенароднім поході до волі було багато жертв, та вірмо, що успішно завершиться цей всенародній похід до волі!

Друга сумна трагічна подія сталася перед 32 роками - 15 жовтня, коли то агент КГБ - яничар Богдан Сташинський на наказ шефа КГБ Александра Шелепіна і Н.Хрущова, вбив у Мюнхені Голову Проводу ОУН сл.пам.Степана Бандеру - великого українського патріота, що любив свій народ понад усе. За цю свою любов до нього, що виявлялася у жертовній і героїській праці для нього, довелося йому зазнати тюрем і концтаборів.

Життя - біографія сл.пам.Степана Бандери служить молодому поколінню як героїчний приклад, гідний до наслідування. Серед основних революційних ідей вирізняємо такі, як безкомпромисовість в боротьбі, революційний шлях до визволення українського народу, орієнтація на власні сили і, що сутєве, головне вістря боротьби направлене на головний фронт боротьби проти московсько-більшевицького поневолення України. Зокрема важливо під сучасну пору для молоді є, що розвиток визвольно-революційної боротьби в Україні не треба бачити лише в односторонньому розумінні виключно мілітарної стратегії, бо "Український визвольний рух, що його ставить ОУН, це багатогранний процес внутрішньо-духового й політичного переродження нації та ним насаженої боротьби з московським більшевизмом за власний зміст, самобутність і вільний розвиток в усіх царинах життя, за національно-державну самостійність", - писав Степан Бандера в 1955 р, що особливо нині не втратило на своїй актуальності.

Український народ наближається до своєї віковичної мрії - мети - волі й державної незалежності. Не сміємо прогайнувати історичної хвилини, бо час визволення близько. Нехай Дух Степана Бандери веде нас до перемоги! Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава!

Слава Україні!

Героям Слава!

ГРОМ.

## ЯК МИ "ЗАХИЩАЛИ" НАСЕЛЕННЯ ВІД "БАНДЕРІВЦІВ"

В 1945 році під осінь нас, групу солдатів у кількості 12 чоловік, направили в село Козову Козинського району Тернопільської області для охорони виборчої дільниці по виборах до Верховної Ради. В селі ми розташувались в хаті господаря Смереки Василя, якого вигнали з оселі на час перебування нашої групи. Регулярно наше начальство

відправляло у штаб, що розташовувався в другому селі, донесення. З цим донесенням посилали наших солдатів. Одного разу, пам'ятається що в неділю, оці два солдати, - один з них на прізвище Тур, повертаючись із штабу, зайшли до хати селянина Йосипа. Ця хата з господарськими будівлями розташована була за Козовою, на шляху, на відстані близь-

## СТЕПАН БАНДЕРА



Ми боремооь активно за волю і правду не тільки тому, що їх потребуємо для себе, але передусім тому, що Бог дав людям ці скарби й такі закони, а основою нашої волі є йти за волею Божою.

...людська душа походить від Того, Хто споконвіку був перед життям і буде після життя, вічно, а оборона великих правд більше наближає людську душу до Бога, ніж життя.

...Правда – дорога, якою людська душа прямує до Бога. А від цього прямування ніхто й ніщо не відверне людства. Степан Бандера.

**СТЕПАНА БАНДЕРУ** вбили московські большевики тільки тому, що він хотів волі й державности для **НАРОДУ УКРАЇНСЬКОГО**. Вшануймо пам'ять його, як одного з найкращих синів України.

ко кілометра від місця, де розмішалась наша група. Хата і оселя раніше належали місцевому попові, який виїхав з німцями. Йосип із своєю сім'єю був наймитом у попа і залишився в цій оселі господарем. Сім'я Йосипа: жінка, дочка і немовля дочки. Зайшовши в хату, солдати, які були напідпитку, почали приставати до дочки Йосипа. Щоб злякати жертву, Тур кладе на стіл бойову гранату і загрожує зірвати її в хаті, якщо дочка не стане з ним любуватись. Дочка зуміла вирватись з хати і втекти. Почали втікати Йосип і жінка з немовлям. Солдат Тур, зрозумівши, що допустив беззаконня, вирішив знищити сім'ю і звернути все на бандерівців.

Тур вибігає з хати і пускає автоматну чергу по Йосипові, який уже встиг відбігти в поле метрів на сто в напрямку нашої групи, щоб попросити допомоги. Втікач впавав мертвим на стерні. Жінку з немовлям Тур розстріляв ще в

дворі, нещасна впала, держачи дитя за ніжки. На цьому Тур не зупинився, підпалив будівлю, клуню із зібраним врожаєм і два хліви, які прилягали до клуні. У хліві були корова з телям і свині. Корова вибігла, але впала поруч з мертвою господинею. Все було охоплене вогнем.

Щоб цей злочин від себе відвернути, Тур посилає свого напарника до нас, в групу за допомогою, мовляв, напали бандерівці... Я в той час стояв на посту і чув автоматну стрілянину, вибух гранати. Невдовзі дивлюсь — скаче напарник на коні і кричить, що на них напали бандерівці, просить допомоги. Це було близько п'ятої години вечора. Напарник сказав, що Тур залишився битись з бандерівцями. Вже тоді мені стало ясно, що це брехня, бо і раніше бачив скільки творилось різних злочинів по селах. Поки ми зібрались виручати Тура, вже стемніло. Пішки ми не пішли навпростець по по-

лю до місця злочину, а кругом села по шляху. Заходячи в оселі, причащались самогоном і говорили, що шукаємо бандерівців, які напали на наших солдатів. Прийшовши на місце випадку, побачили цю жахливу картину. Все обгоріло, вбиті також. Єдина курка, що залишилась живою, перескакувала з гілки на гілку яблуні.

Про подробиці цього злочину мені розповів під великим секретом напарник Тура. Не пам'ятаю його прізвища, тільки знаю,

що він був українець, а Тур — білорус.

Мені й досі не дає спокою цей кошмар. Такими діями ми робили ворогами радянської влади і тих, хто добре ставився до неї. Вважаю, що злочин Тура не може мати строку давності, і, коли він, можливо, ще живий, то повинен понести суворе покарання.

І. ПОЛЯНСЬКИЙ,  
інвалід війни,  
(Газета «Вінницькі вісті»).

## ВІДПОВІДЬ ЮРІЯ СЕМЕНКА ДЕРЖАВНОМУ СЕКРЕТАРЕВІ

на слідуючого листа, написаного 1 серпня, 1991 року.

До Голови Представництва  
Уряду УНР в екзилі.

Вельмишановний Пане Я.Семенко!

Просимо Вас прийняти до відома, що згідно з постановою наради Уряду УНР в екзилі 20 липня, 1991 року, в кінці вересня має відбутися річне пленарне засідання Президії УНРади та Уряду УНР в екзилі. Точну дату встановить Президія УНРади.

Просимо Вас у зв'язку з цим надіслати інформацію про Вашу діяльність, по змозі до кінця серпня ц.р.

З правдивою пошаною,  
Д-р Наталія Пазуняк  
Державний Секре .

## ВІДПОВІДЬ

Державному секретареві  
Уряду Української Народньої Республіки  
ВШПані Доктору Наталії Пазуняк

Вельмишановна Пані Доктор Н Пазуняк!

На жаль, у відповідь на Вашого листа-пропозицію прислати інформацію про діяльність Представництва УНР в Німеччині могу сповістити, що Представництво не провадило ніякої діяльності.

1. Вся дотеперішня діяльність ДЦ УНР була спрямована на "блискучу репрезентацію" і боротьбу за посади, що призвело до розсварености українців, приналежних до різних партій, та збайдужіння.

В Мюнхені говорять, що тут був член Уряду УНР, який створив із двох своїх краян Всесвітнє Т-во сприяння УНР.

Тому запитують: навіщо творити ще щось і розпорощувати сили?

В Мюнхені проживає недавній віце-президент УНР, визначні діячі ОУНМ, УРДП та їхні спільники. Саме вони винні за теперішній стан, а не СЗСУ – Селянська Партія, лідера якого вони завішували в правах члена УНРади за пропозицію оздоровлення (В.А. Доленка, засновника антикомуністичної Мужичої Партії в 1924 році, згадуваного Митрополитом В Липківським також як співзасновника УАПЦ), а підписаному винесли догану за вимогу з'ясувати, куди подів тодішній віце-президент, М Степаненко, документи про репресії в Україні, призначені для ООН?

2. Про яку діяльність Представництва УНР в Німеччині можна говорити?

ДЦ УНР мусів би, здається мені, мати приклад і закликати президента США виступити на підтримку поневолених народів ССРСР, які прагнуть до демократії і свободи, а не комуністичних вождів та Москви, як це він зробив у столиці України.

З правдивою пошаною, Юр. Семенко.

### Від редактора:

На еміграції, або, вживаючи улюблений вираз, "в екзилі" ми маємо Уряд УНР і Українське Державне Правління. Це уряди без держав, що мають дуже незначну кількість прихильників. Їхня ціль є тасмницею не тільки для емігрантів, але й для них самих. Бо що може робити уряд без держави? Яка користь з генерала, коли він не має війська? Дехто каже: лялькова комедія, котра ділить емігрантів на "наших" і "не наших". Одна втіха, що "наших" і "не наших" є дуже маленька кількість.

Дехто питає: котрий ще народ має два уряди на еміграції, крім Уряду на рідних землях? Та й що то за "уряди", котрих не вибирав народ???

### КОМУ ЦЕ ПОТРІБНО?

Вже раз я писав про безглуздя уживання партійних червоночорних прапорів у Західній Україні.

Тепер показується, що впарі з тим іде безглузда акція віднови Організації Українських Націоналістів (ОУН) і творення якихось "а-самблея".

Через соціалістичні ідеології ми програли визвольну війну 1918 року. - чи це саме має, не дай Боже, мають повторити тепер ідеології націоналістичні? Як бувшого члена ОУН і в'язня польських тюрем, мене застановляє, чому ми поселенці в демократичному світі тримаємося так консервативно (і то аж трьома відлами) оунівської ідеології, що формувалася тоді в час модних тоді тоталітаризмів?

Мудріші провідні люди цього руху 1930-тих років повинні глянути критично і прийти до переоцінки вартостей українського інтегрально-

го націоналізму. Хоча б з практичних політичних мотивів для продовження наших визвольних змагань у час тріумфу демократичних сил, треба формально закінчити оунівсько-донцівський період і поставити те що було вартісне і патріотичне у цьому періоді до музею визвольних змагань, а історикам залишити білі плями того руху.

На жаль того не зроблено і тепер бачимо як екстремні і менше освічені одиниці хочуть відновити цей антидемократичний по своїй суті рух в Україні, тоді коли потреба кличе на об'єднану демократичну дію, що її ведуть нескорені патріоти, активісти, колишні в'язні большевицької системи, такі як Чорноволи, Горині, Лукіяненки і другі. І так застановлюєся, чи ті екстремісти є здібні діяти згідно з політичним розумом і не перешкоджувати в будові нашої держави у так складних і тяжких часах.

Бе-Ко

"НАШ ГОЛОС" Вересень 1991.



## ДОСЯГНЕННЯ ОЛІ КІКТИ-БУГІР

Знання, диплом, фах дістаються тяжкою працею, систематичною, наполегливою. Це знає кожен, хто вчився й закінчив вищий навчальний заклад. Але раз скінчивши, людина назавжди **ЛИШАЄТЬСЯ ФАХІВЦЕМ**, де б вона не була.

Таким фахівцем є Оля Кікта-Бугір. Вона здобула диплом бакалавра журналістики в США, а, одружившись з Тарасом Бугіром – українцем з Австралії, – помагала йому в його підприємстві комп'ютерських програм.

Минулого року вступила на курс до Макворті Університету й здобула диплом Магістра Гуманітарних і Математичних Наук (Master of Arts) 22 вересня, 1991 року.

Ми подивляємо її здібність і завзяття, бо, як мати дворічної донечки Кассандри й виконавці домашніх обов'язків, вона зуміла за один рік досягти звання Магістра Гуманітарних і Математичних Наук.

Пані Оля є одною з тих рідкісних юних українок на еміграції, що досконало володіють українською мовою. Крім того, пані Оля провадить дім по-українськи.

Гратулюємо, вітаємо й бажаємо нашій милій Олі успіхів у її праці й сімейному житті, доброго здоров'я і втіхи на довгі роки.

Щастя їй, Боже!

Мама Ірина Бугір, швагер Ростислав, тета Галя, Роман Гробелько, а також Редакція "ГРОМАДИ".

*Нам  
пишуть*



Україна, Хмельницький.  
14 вересня, 1991.

Добрий день, чи вечір, дорогий Тодос Пилипович і Ольга Григорівна!

Поздоровляю Вас із проголошенням Самостійної України! Ви вже добре поінформовані про події, які відбувалися 19

по 21 серпня в Москві і Петрограді. Але в нас у Хмельницькому директор заводу "Катіон" створив комітет піддержки заговорщиків. В настайчий час вони всі заарештовані й знаходяться під слідством. Наші українські керівники теж спостерігали чим все це закінчиться, не висловлюючи своєї думки.

В Армії й Міліції всі здають партійні квитки й воно так повинно бути, щоб у армії не було ніяких партій. Бо армія повинна захищати народ, а не йти проти нього!

Через 6 місяців в Україні будуть свої українські гроші. Читав у газеті "Радянське Поділля" (напевно назву газети змінять), що Україна відправляє продукцію на експорт на 42 мільярди інвалютних рублів і ніхто не може пояснити куди ці гроші діваються. Думаю, що зараз, коли Україна незалежна, коли нею не командують і не диктують їй свою волю пани в Москві, буде порядок. Будемо сподіватись.

У нас особливих змін немає. В селі картоплю викопали всю. Урожай в цьому році нікудишній, дуже багато гнилої картоплі. Всі живі й здорові.

Бажаю Вам міцного здоров'я!

Слава Україні!!!

В.П.С.

Культурний центр  
українців Іркутської області  
ім. Т. Г. Шевченка

«КЛЕКІТ»

664003, м. Іркутськ,



Культурный центр  
украинцев Иркутской области  
имени Т. Г. Шевченко

«КЛЭКИТ»

Іркутськ, 23 серпня, 1991 р.

Вельмишановні земляки!

Громада Українців Прибайкалля отримала Ваш журнал "Громада".

Щиро дякуємо за цікавий журнал. Добре, що в такій далі Ви не забуваєте рідну землю й якщо всі будемо дружити й добиватись правди, то Україна скоріше стане вільною державою.

Хочемо поздоровити Вас з проголошенням Акту Незалежності України. Справи в Україні йдуть вгору й можливо, що вже повороту назад не буде.

Зараз об'єднуються українці всіх регіонів Росії, Азії в свої об'єднання.

Наші громади зараз працюють над створенням Асоціації Українських Громад Сибіру й Далекого Сходу.

А взагалі справи потихеньку рухаються.

Бажаємо Вам добра й здоров'я, а також єдності всіх українців світу в боротьбі за свою Державу.

З повагою – Микола Срібняк.

Обрадували Ви нас своїм листом! Обрадували тим, що українці, куди б не були запроторені, не забувають якої Матері вони діти. Єднаються в сильні громади на славу Богові й Україні. Сьогодні наш клич: "Українці всього світу, єднайтеся!" Ми завжди воювали й вигравали війни для інших народів на горі собі. Тепер прийшов час, найвищий час, щоб ми в єдності, як одна могутня сила, здобули для себе волю й щастя, котрого ми сторіччями не мали. Об'єднаного Українського Народу ніякий ворог не перемаже, бо там де єдність і любов - там Всемогутній Бог! А хто подужає Бога?

Статтю "ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА" з газети Демократической Партии России, Иркутской Области, "ДПР" ч. 23, 12.08.1991 публікуємо в оригіналі.

ВШП Миколо, сердечно дякуємо за листа, вірїзку з газети й картку з міською поліклінікою. Пишіть, будемо раді!

Вітайте всіх Українців і передайте їм усім наше побажання з Австралії доброго здоров'я й козацького завзяття в домаганні людських прав для цілого нашого народу!

Хочу тут додати, що чужоземні кореспонденти, що тепер у Києві, помітили велике національне піднесення по цілій Україні. Слава Богові! Слава Україні!

З пошаною й дружнім привітом,

Редактор.

## Ще не вмерла Україна

Таинственное слово "Клежит" показалося некоторым товарищам "оттуда" слишком пугающим. Сначала выдвинули версию, что "клежит" происходит от слова "клокочать", а если клокочат, значит вулкан или, как минимум горная река, несущая мощный поток, который должен смести наши и без того пошатнувшиеся устои.

Затем выяснилось, хотя в это долго не могли поверить, что клокочат не вулкан и даже не река, а аисты - любимые птицы украинцев. Клежит - значит зов. И здесь нет политики. Этот зов не к разрушению. Украинский культурный центр Иркутской области имени Тараса Шевченко "Клежит" имеет другие цели - восстановление украинской истории и возрождение культуры.

Неудивительно, что такой центр создан за 6000 километров от Украины. Например, благодаря Столыпинской реформе в Иркутскую область попало 258 тысяч украинцев,

многие в поисках свободы прибыли раньше: в 17-18 годах. Сибирь - традиционное место ссылки - принимала недобровольных политиков царского правительства. Результатом беспощадного подавления берднеровского движения явилась ссылка в Сибирь десятков тысяч жителей Западной Украины. Поэтому на сегодняшний день численность украинцев в Иркутской области составляет около ста тысяч.

Украинский культурный центр рискует перерости в уникальное по своим задачам общественное формирование, в его цели входит создание воскресных школ, ансамблей художественной самодельности. По примеру Омска и других городов, центр планирует иметь свои передачи на радио и телевидении, печатать свою газету. Центр активно занимается коммерцией и благотворительностью, имеет широкие связи не только с Украиной,

но и с диаспорой, живущей в Америке и Канаде.

В городской библиотеке на бульваре Постышева уже есть отдел украинской книги, в дальнейшем планируется открытие украинской библиотеки и магазина украинской книги. Но больше всего впечатляет желание центра построить свою церковь.

В Иркутском отделении центра насчитывается около двух тысяч человек, причем 35 процентов из них - русские, есть также армяне, азербайджанцы, тувинцы. Как сказал Николай Срибник, член совета центра, мы объединяем всех людей, кому дорога украинская культура, и тут национальность решающей роли не играет.

В последующих номерах газеты мы более подробно ознакомим вас с "Клежитом", а также с культурным наследием Украины, ее историей, совершенно отличающейся от истории, изложенной в советских учебниках.

А.Просекин.

Вельмишановне земляцтво, дорогі мої друзі!

З найсердечнішими привітаннями й найкращими побажаннями до Вас з далекого Сибіру – ваша землячка Надія.

Дуже Вам вдячна за вислані журнали, за те, що проявляєте турботу і взагалі знайшли час на мене.

Мене завжди цікавило історичне минуле України. В наших (радянських) джерелах про це було мало сказано й не завжди вони давали вірне висвітлення подій та аналіз їх.

На мій привеликий жаль і досаду, новенького в нас нічого немає. Ті ж самі талони на харчі, вічні черги, в яких проходить майже пів життя. Я б могла детальніше "обмалювати" наш сучасний стан у Сибіру, але цілком впевнена, що такого листа до Вас не пропустять.

Може в когось із моїх земляків є бажання й змога, то ліпше було б, якби хтось із них приїхав до мене в гості. Ми б тоді разом поїхали на відвідини в Україну, там у мене є дві рідні сестри й брат. Хай би вклонилися могилам предків та власними очима подивилися б на наше життя-буття!

На цьому закінчую свого коротенького листа. Ще раз дякую всьому земляцтву українців в Австралії за газети, журнали, пораду, турботи й добрі слова! Не знаю, чи вистачить мого життя, щоб віддячити Вам усім за моральну підтримку. Адже це зараз найголовніше!

Минають літа молодії,  
Минула доля, а надія  
В неволі знову за своє.  
Зо мною знову лихо діє  
І серцю жалю завдає!

Надія.

---

Москва. 4 жовтня, 1991 року.

Щиро дякуємо Вам за надіслання журналів "Громада". Вони цікаві читачам нашої бібліотеки. Просимо надсилати їх і надалі, якщо є така можливість.

Будемо надсилати вам видання з Москви, а також матеріали для друкування.

З повагою,

Зав. бібліотеки Є Л Бердникова.

Дорога Пані Бердникова!

Дякуємо Вам за дружнього листа й обіцянку прислати видання з Москви й матеріали для друкування. Посилайте, не баріться! Будемо вдячні!

Наш журнал "Громада" висилатимемо вам регулярно. Ми будемо щиро вдячні за журнал "Брати". Як бачите, ми дещо передруковуємо з нього, щоб наші люди в Австралії бодай трохи знали що воно й до чого й де його можна дістати.

З пошаною й дружнім привітом – Редакція.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Редакція Журналу "БРАТИ" звертається до вас:

А ЧОМ БИ Й ВАМ НЕ ЗАМОВИТИ НАШ ЧАСОПИС? Це зовсім не складно. Напишіть нам на адресу: USSR

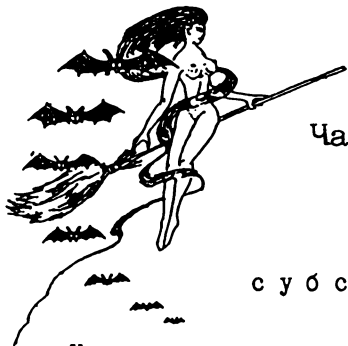
Це 1-ша сторінка часопису  
"БРАТИ"

СССР 121 355

г.Москва

Ул.И Франко 22-2-24

"БРАТИ"



Часопис "БРАТИ"  
пише:

П а н о в е  
с у б с к р и б е н т и !



У вас в руках нульовий, або індикаторний, або рекламний - як хочете - номер першого в світі часопису української національної фантастики. Вітаємо вас і себе з ним - дай Боже, не останній.

Відродження нації, про необхідність якого так багато і довго говорили, почалося. Кожен робить, що може - уряд запроваджує купони, ми - часопис, отак разом і зрушимо справу. "Чи в нас не та сила, що у батьків була?" /Руданський/. Згадайте класику.

А й справді, згадайте класику. Занедбані лани рідної літератури потребують. Видатні українські фантасти, як, наприклад, Винниченко, Шевченко, Леся Українка, Гоголь... Ану скажіть, що вони фантастики не писали. Що таке, наприклад, "Лісова пісня"? За жанром - блискучий зразок фентезі. А численні русалки, чорти, відьми, собаки-ярчуки, ворожити, чаклуни? Де ви ще таке читали, який Толкієн може стільки вигадати? А "Сонячна машина"? /Це вже агітація/.

Повноцінна культура повноцінної нації повинна мати в собі всі складаючі - від зарозумілого авангарду до авантюрної літератури, детективів, казок і фантастики. І якщо з останніми жанрами виникає негарзд - це ознака захворювання, небезпечного і важкого. І загрожує воно тим, що певна частина людей просто відвернеться від власної культури на користь сусідніх - російської, європейської, американської, оскільки в них,

прямийні в двох останніх, з масовими жанрами нема проблем. А хто ж нам напише цікаво? Ніхто. Аж поки самі не напишемо.

Тому ми голосуємо за український детектив, пригодницьку літературу, всі популярні жанри, ну і, в першу чергу, за фантастику. Бо наш часопис займається саме нею – справжньою, колоритною, цікавою, веселою, дотепною, мудрою і філософською, химерною, карколомною, жадливою, традиційною й авангардною, еротичною, романтичною, загадковою, науковою й не дуже, барочною; готичною, відьомською, чаклунською, іронічною, ліричною, захоплюючою, чарівною українською фантастикою.

Годі вважати себе за вічних селяків та дивитись до рота "старшим братам". Комплекс провінційності ще нікого не прикрашав. Крім того, як раз у фантастиці наш народ зовсім не пасе задніх. Україна спокон віку вважалася відьомською країною, маємо блискучі легенди та твори, а крім того ще й унікальний літературний жанр, подібного до якого нема в цілیم світі. Йдеться про химерний роман. І залишається тільки обернути це багатство привабливим боком до сучасного читача.

Тож за справу, панове. Нам потрібні талановиті письменники, художники, ілюстратори й автори коміксів, нам потрібні критики, щоб підтримувати молодих, а головне – читачі, уважні й неуважні, молоді й старі, доброзичливі та люті. Читайте нас, пишть нам, хваліть нас, лайте нас. Замовляйте нас.

А ще нам потрібна допомога – організаційна, матеріальна. Підтримка у будь-якій формі. Будемо вдячні за ділові пропозиції й просто за добре слово. За нами дякуватиме вам вся українська фантастика, а врешті і весь наш народ.

Отож увага,

Ми починаємо.



Це 2-га сторінка часопису  
"БРАТИ"

Всього 54 сторінки.

## УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПОТОЙБІЧ СЯНУ І БУГУ (закінчення, початок вересень, 1991)

Дуже річево запротестувало Об'єднання Лемків Канади на українську радіо-передачу з Бафало, Нью-Йорк з дня 21-го січня 1984 р, присвяченій 66 річниці проголошення Української Самостійної Держави.

Подаю винятки з протестного листа до Проф. Др. Зенона Саган - коментатора українського Радіо Бафало, Нью-Йорк: Вельмишановний Пане Професоре, ми вибачаємось за цей наш тон, але як же часто наші відомі діячі й автори, говорячи про Україну "від Сяну до Дону" забувають про Кубань, Лемківщину, якої ми є вірними синами, про Холмщину й Підляшша. Без жадних сумнівів можна констатувати, що для деяких діячів і деяких авторів Засянська Земля і Забужанська Україна є "невідомою землею" хоча вони були цілими століттями простором життя й боротьби українського народу. Вважаємо самообманом таких мінімалістичних "дипломатів", їх уявлення, що тим ми здобудемо собі пошану й прихильність. Навпаки, такими заявами і таким способом думання ми запрошуємо до нових гріхів.

Хтось скаже, що про зміну кордонів тепер нема сенсу говорити, але рівнож нема сенсу затаювати безспірні історичні факти. Це ж факт, що Польща виселила наших людей із Новосандецької, Горлицької, Ясельської, Кроснянської, Ліської і Сяницької землі на так звані "земе одзискане".

Подібне сталося на терені Березівського, Переворського, Ярославського, Перемиського, Любачівського, Томашівського, Замойського, Грубешівського, Біло-Підляського, Володавського й Холмського повітів.

Якби ціла наша діаспора, озброєна знанням про землі українські, які з наказу Сталіна знайшлися в комуністичній Польщі, вміла і хотіла розголошувати світові про ці події, тоді вона виконувала б найрозумнішу для нас, українців, політику. Можна б подати чимало інших фактів з історії Лемківщини, яка від самих початків існування першої української держави - Княжої Русі - входила в її склад. В наслідок історичних ускладнень, нашу Лемківщину загарбали поляки. Від самих початків по сьогоднішні дні лемко зі зброєю в руках боровся за власне визволення і приєднання до українського материка. Слід нам пам'ятати, що українці з Лемківщини намагалися здійснити ідею Четвертого Універсалу з 22-го січня 1918 року, створюючи в Лемківщині два осередки влади, які згодом назвали "Команецька Лемківська Республіка" і "Флоринська Лемківська Республіка". В боєвих рядах Українських Січових Стрільців біля 20 відсотків творили лемки... Цілі угруповання молоді Лемківщини станули на захист Закарпатської України, окремі сотні і відділи становили гордість нашої Лемківщини в рядах УПА, вони не посоромили українського імені...

Крайова Управа ОЛЖ своєю діяльністю дала докази власного непохитного українства, вона вшанувала і вшановує жертвенність і кров наших героїв, замучених за свою на-

ціональну приналежність, за віру наших батьків. Лемки були під багнетамивиселені не для того, щоб заселити понімецькі території, але тому, щоб затерти сліди будь якого українства на одвічно українській землі- Лемківщині. Про це ми не лише повинні пам'ятати, але й повинні передавати пам'ять нашому молодому поколінню... Наш лист має цілєю хоч частково розв'язати блудне коло в умах тих усіх, які хочуть боронити права народів і людини, забуваючи про долю шокривдженого "найменшого", рідного брата.

За Об'єднання Лемків Канади: С.Бабяк - Голова КУ ОЛК, М.Маслей - Секретар КУ ОЛК.

Протягом предовгої історії західньо-українських окраїн, наші брати потойбіч Сяну і Бугу відчували єдність долі з правобережними своїми братами українцями, та після Другої світової війни московсько-варшавське домовлення /при мовчавній згоді київських воєвод українського роду/ про совєтсько-польський кордон 1944 р, перетворило ці наші землі в пустелю. Потрібна негайна спільна й плянова акція в обороні історичного права українського народу на ці насильно відокремлені від України землі за Сяном і за Бугом! Так, бо не зважаючи на те, що київські географи на своїх картах /мапах/ пишуть Санок, Пшемисль, Хрубешув, Хелм і Бяла Подляска, західні окраїни соборної України не обмежуються ані Бугом, ані Сяном. Наша Україна досягає річок Попраду на заході та Вепра на північному заході.

ГРом.

### ТАЄМНИЦЯ МУЗИКИ

Ми, Український Нарід, - співучий. Ми твоили й плекали з сивих віків пісні й музику. Так, як записано в творі "СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВИМ", то все Боже творіння співає, тужить з людиною.

Наша історія уквітчана піснями любови, слави в ім'я Творця ще до Християнства. Піснями поучення й плачу волхвів, мудреців, невільників і кобзарів. Піснями прославлення Христового Євангельського життя в церковних Богослуженнях.

Всі композитори писали музику під впливом і натхненням Божих ангелів. Чи то для гармонійних творчих мелодій або ж для дисонансових (руйнуючих). Композитор, або людина, котра є обдарована з народження спеціально тендітнішими емоційними органами й тілом, призначена як інструмент для музичної творчости.

Людство вважало й вважає музику як мистецтво, яке дало нагоду веселитися мелодійними звуками чару, але в дійсності вплив і мета музики є ще незбагнена. Музика була й є сильною творчою таємницею Творця, яка грала й грає призначену їй роль в історії людства й усього творіння Божого.

Споконвіку філософи, релігійні основоположники, вчені й інші зацікавлені розуміли й усвідомлювали безмежне зна-



чиння звуків. У найстаріших історичних писаннях у світі ВЕДАС в Індії записано, що вся ВСЕЛЕННА створена звуком. Також пізніше в Святій Євангелії від Івана записана та сама ПРАВДА: "Впочатку було Слово, а Слово Те в Бога було, і Бог було Слово..."

Сила звуку дана нам спілкуватися один з одним. Музика має силу творити характер людини й нації та має творчий вплив на історію, мораль і культуру всього людства.

Музика є в багатьох формах, котрі діють на різні почуття. Може викликати меланхолію (сум), ніжність, збуджує від осамітнення, дає силу контролювати самого себе, діє на сильне душевне піднесення, захоплення й т.і.

У 18 і 19 сторіччях багато європейських композиторів під впливом творчих святих Ангелів дали цінний скарб у збагаченні творчої музики. Тому, що ми є в дуалістичному світі, всюди є протиставлення, є створена музика руйнуючого звуку.

Деякі композитори, як Стравінський, Шонберг і інші, були вживані святими Ангелами руйнуючого типу. Ці Ангели через композиторів помагали очистити традиційне віджиле мислення, яке було великою гальмуючою колодою для духовного поступу. Їхня дезорганізація в музиці атакувала тверду оболонку ментального мислення людей фарисейського типу, перероджуючи їх та пристосовуючи до пізнання нових вищих ідей.

Джаз музика, яка була встановлена Темними Силами, від якої людство впало в нижні статові похоті. Джаз своїм грубим, тріскучо-розривним звуком струшував і запалював до оп'яніння і озвіріння нижніх бажань людини.



Це припинило духовний поступ і потягнуло людину до низького інстинкту тварин. Джаз музика, в її найвищому розквіті, була схожа на музику примітивних дикунів. Особливо негри з Африки, вибивачи "гудо", завезли це до Америки, де й народився Джаз. Тому, що Джаз є сенсаційний, розбурхана публіка вимагала більше й більше нервової дрожі у формі шахрайських драм, концертів у кінофільмах, в котрих прославлялося злочинство, таємниці полових похотей, звірство та спорт у жорстоких формах.

На-сьогодні ми маємо "поп-музику", ще сильнішу за Джаз, яка є руйнуючим звуком та прославляється всюди. Ця "поп-музика", з модерним іменем, є в перехідному періоді та в майбутньому гармонійний і дисонансовий (руйнуючий) звуку зільється в одну течію благосвучности.

Будьмо й ми сіячами пісні-музики в океані Божественної краси.

ДИЯКОН ВІКТОР ШЕВЧЕНКО.

Диякон В Шевченко надіється, що "хтось більш компетентний в цій ділянці напише більше".

Ми бажаємо додати дещо з журналу молоді "КРИЛАТІ" про модерну музику, а також з книжки Давида Небеля "Марксистські співаки".

Рок-ен-рол, чи як воно завтра буде називатися, має в собі безперечно велику емоційну силу, яку можна б використати для доброї цілі. На молоду душу воно діє як гіпнозизм. Думка губиться, ноги тупають ритм, никне контроль над почуваннями, бо електричні гучномовці ревуць, аж зала тремтить. Чи це новий світ, чи це краще завтра? Ні, це руїна, гіпнівська сума на дорогах, протести проти правопорядку, проти релігії, це наркотики, алкоголь, бруд, а в даль-

шому злочин, грабїж, убивства — комплетний упадок.

На щастя, наша українська молодь не має нічого спільного з цією стихією і ніколи не буде мати. Ми маємо прекрасну ціль — це визволення нашої батьківщини, а для цього треба здорових, щасливих, радісних та інтегральних людей. Нам немає потреби бути частиною задушливих чужих смітників.

Давид Небель наводить цитати Ганса Ейслера, фундатора Інтернаціонального Музикального Бюро, та Альфреда Г. Ароновича: Ганс заявив, що "комуністична музика стала тяжкою алтирерією в боротьбі за комунізм", а Альфред сказав, що якби уядування знало про що говорить сьогоднішня музика, не слова, а сама музика, то воно б не те, що одобряло її, а забороняло б, знищило б усі платівки й арештували б кожного, хто намагається її грати".

Джері Рубін у своїм модернім "Комуністичнім Маніфесті" — "РОБИ ЦЕ!" призвався, що "рок-ен-ролл" є початок революції. Він сказав: "Ми вважаємо розпусту, рок-ен-ролл і наркотики частиною комуністичної змови перебрати Америку". "Ми сполучили молодь, музику, розпусту, наркотики й заколоти зі зрадою — а це комбінація, котру тяжко подолати".

Як не прикро, але ця модерна "музика" має сильний вплив на модерну молодь, охоплюючи всі "передові" країни. Хто в силі спинити це зло, що розповсюджується немов чума?

## ЯК НАРОДЖУЮТЬСЯ ІНСИНУАЦІЇ

Нещодавно агенством УЦАІ було поширено інформацію під назвою "Ну і ну!" Хоч назва ця і є безграмотною ("калька") з погляду української літературної мови, зате — покликана притьмом впасти в око, заінтригувати...

Та головне — зміст інформаційного шедевру охоче розтиражованого компартійною пресою. "Ну і ну!" викликало здивування читачів, до нашої редакції надійшли листи з вирізками інформації, надрукованої відомою своєю "правдивістю" чернігівською "Деснянською правдою", а також маловідомою донецькою "Первої лінійей". М Молдавська з Донецька, зокрема, пише: "У правдивість цієї замітки я не вірю. Вважаю В Яворівського чесною, порядною людиною".

Що ж, читачка, звичайно, може вважати відомого письменника й прогресивного політика порядною людиною. Але в декого, сказати б, інша до нього "любов" і палке бажання, щоб саме цим почуттям перейнялися маси.

Нагадаємо інформацію: "Під час презентації книги канадця Романа Зварича "Або — або: про два кольори в політиці",

яка відбулась у приміщенні Спілки Письменників України, автор звинуватив народного депутата СРСР В Яворівського в присвоєнні великої суми грошей в доларах, зібраною діяською на лікування потерпілих від чорнобильської трагедії дітей (УЦАІ)"

Який жах, уявляєте! Ось навіщо цьому демократові "чорнобильські клопоти": гребти доллари... Чи не розраховував дехто, що саме так усі ми й подумаємо про В Яворівського?

Та ось інший документ, переданий нашій редакції, — лист з Торонто на бланку Канадського Товариства Прихильників Руху. Наведемо його текст: "Заява. Тому, що до нас дійшла вістка про поширення неправди відносно особи депутата Верховної Ради України, Володимира Яворівського, подаємо спростування.

Володимир Яворівський був у Канаді один раз у червні 1990 року на запрошення Канадського Товариства Прихильників Руху. Завдяки його виступам і при його співпраці зібрано поважну суму грошей на допомогу жертвам Чорнобиля. Пан Яворівський жодних грошей з собою не брав і не мав нічого спільного з грошовою збіркою. В пізнішому часі ми переслали в Україну поважний вантаж допомоги у формі одноразових шприців (1 мільйон), вітамінів, операційного приладдя і т.п. Ще раз висловлюємо подяку Володимирові Яворівському за його труд". А підпис такий: "Ераст Гуцуляк, Голова Канадського Товариства Прихильників Руху, 15 серпня 1991 року".

Ось і все. Здавалося б, що ще можна до цього додати? Проте — дещо таки можна й треба. Попри те, що засоби масової інформації вже встигли спростувати спритну інсинуацію лауреат Державної Премії України імени Тараса Шевченка, член Президії Верховної Ради республіки, Володимир ЯВОРІВ СЬКИЙ, прокоментував згадані події — спеціально для "ЛУ". "Історію, власне, закінчено. Поставлено останнє крапку. Навіть Укрінформ спромігся на велике, розгорнуте спростування. І навіть компартійні радіо й телебачення передали відповідну інформацію. Все так благородно, так гарно... Нині вже ця історія ніби й не варта виїденого яйця — якби... не було "виїдено і мої нерви, якби кілька днів мого життя не згоріли ні на що..."

Зупинюся лишень ось на чому... Дуже багато національних ідей, за які стояв бандерівський рух, я підтримую. Але коли партії відірвані від реальності, вони роблять помилки — ось такі помилки є і в сучасних бандерівців (за океаном). Я з ними дискутував. І варто мені було у Філадельфії не кричати "Хмарі — волю!" (якому я симпатизую), не мітингувати, а сказати, зокрема, що ця провокація дуже дорого обійшлася Народній Раді, тобто лише у чомусь засумніватися, — то поки я доїхав до України, вже сюди було передано інформацію, що Яворівський, мовляв, виступав проти Хмарі.

Після цього пішов цілий ланцюг подій. І чим же він закінчився!.. Фактично один з представників бандерівської

партії зімкнувся (цілковито) з нашою компартією! Подав інформацію, якою, знаєте, дуже обережно кинув тінь на Яворівського – мовляв, варто перевірити куди оті гроші для жертв Чорнобиля діваються; і, мовляв, Яворівський назвав таку суму, а лікарі у Львові сказали про якусь іншу суму. Він ніби й не звинуватив мене, але подивіться як блискавично компартійна пропаганда скористалася нагодою спробувати скомпроментувати демократичного депутата! Миттєво "Правда України", "Київський Вісник" (під фіговим листком цієї назви ховається "Прапор комунізму"), а за ними й інші надрукували цю брудну фальшивку, яку видало УЦАІ (Український Центр Альтернативної Інформації). Як мені вдалося з'ясувати, це "мале підприємство" в системі колишнього РАТАУ (тепер – Укрінформ) є компартійною брудною.

Пан Зварич приїхав, скаламутив воду й поїхав... Я ні до кого не маю зла... Й хочу сказати лиш одне: треба відкидати большевицькі принципи: вони для нинішньої України не підходять".

З листів "ЛУ". "Літературна Україна"

5 вересня, 1991 року.

## КІНЕЦЬ ДОРОГИ

Із кожним днем коротшає дорога,  
Щодня вона все ближче до кінця,  
Але всім нам потрібна ще підмога,  
Бо ще не скінчена дорога ця.

На ній ще будуть гори і долини,  
Ще хтось колючку гостру покладе,  
Ще камінця під ноги хтось підкине,  
Але усе це згодом пропаде.

Бо ще недовго — і кінець дорозі...  
Брати, високо чола піднесім!  
Надію маймо в нашому ми Бозі,  
Бо ж Він для нас зготовив вічний дім.

А там уже колючок тих не буде,  
Бо все земне відійде в забуття,  
Там тільки житимуть щасливі люди,  
Достойним, з Господом, святим життям.

Не біймося, брати, кінця дороги,  
Високо вгору чола піднесім,  
З надією і вірою у Бога  
Мандруймо в той святий небесний дім!

М. Подворняк

"ПІСЛЯНЕЦЬ ПРАВДИ"